Beleidskader 2026-2029 Gemeente Bergen op Zoom

(behorende bij het raadsvoorstel RVB25-0035 d.d. 27-5-2025)

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
- 1.1 Inleiding 3
- 1.2 Financieel meerjarenperspectief 4
- 1.3 Leeswijzer 5

2 Algemene ontwikkelingen en taakstellingen 6
- 2.1 Actualisatie meerjarenbegroting 6
- 2.2 Autonome ontwikkelingen 8
- 2.3 Verbonden partijen 10
- 2.4 Indicatie algemene ontwikkelingen Voorjaarsnota 2025 12
- 2.5 Sociaal domein 13
- 2.6 Taakstellingen 15

3 Financiële uitgangspunten Begroting 2026-2029 18
- 3.1 Loon en prijsontwikkeling 18
- 3.2 Lokale belastingen en heffingen 18
- 3.3 Verbonden partijen 18
- 3.4 Rente 19
- 3.5 Algemene uitkering 19
- 3.6 Areaaluitbreiding 19

4 Investeringen 20
- 4.1 Uitvoeringsplan 2026-2029 20
- 4.2 Begroten van kapitaallasten 21

5 Financiële kengetallen 23
- 5.1 Netto schuldquote 23
- 5.2 Solvabiliteit 23
- 5.3 Grondexploitatie 24
- 5.4 Structurele exploitatieruimte 25
- 5.5 Belastingcapaciteit 25
- 5.6 Investeringsquote 25

6 Hoofdlijn analyse jaarresultaten 2020-2024 27

Bijlage Resultaten taakvelden 2020-2024 29

1 Inleiding

1.1 Inleiding

We zitten inmiddels in het laatste jaar van deze bestuursperiode. We zijn nog niet helemaal klaar, maar we hebben al veel bereikt. In 2022 gingen we van start met het Bestuursakkoord ‘Samen Bergen Verzetten’. Daarbij volgden we 11 leidende principes. Die hebben ons geholpen om koers te houden en om te bereiken wat we van plan waren.

Ravijnjaar

Tijdens deze hele bestuursperiode hing er een grote financiële dreiging boven onze gemeente: het zogenaamde Ravijnjaar. Juist terwijl we financieel weer op orde aan het komen waren en de problemen uit voorgaande periodes aan het oplossen waren.

Onze inzet als college was duidelijk: het Ravijnjaar opvangen met zo min mogelijk gevolgen voor onze inwoners, ondernemers en verenigingen. En voorzichtig gezegd: dat lijkt te gaan lukken. We verwachten later dit jaar een sluitende begroting te kunnen presenteren, zonder pijnlijke extra bezuinigingen.

Dit komt deels doordat de cijfers in de Voorjaarsnota zijn aangepast. Dat is mede te danken aan de inzet van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), die stevig heeft onderhandeld. Ook Den Haag moest erkennen dat de situatie voor gemeenten onhoudbaar werd. Toch zijn we er nog niet. Een deel van de financiële problemen is door het kabinet namelijk doorgeschoven naar 2028. En ook dan zal er weer veel van gemeenten worden gevraagd, vooral in het sociaal domein.

Maar daarnaast hebben we kritisch naar onze eigen begroting gekeken. Dat was ook een van de opdrachten die de raad ons mee heeft gegeven. We hebben getoetst op ‘lucht’ in de begroting en plekken waar eerder geld bleef liggen (onderuitputting). Ook hebben we gekeken naar wat we realistisch kunnen uitvoeren met de mensen en middelen die we hebben: we stellen uitvoeringskracht centraal. Daarmee willen we zo realistisch mogelijk begroten. We willen het overhevelen van budgetten naar volgende jaren zo minimaal mogelijk maken.

Waar we ooit begonnen met een ravijn van ruim 10 miljoen euro tekort, lijkt het er nu op dat we – al is het krap – kunnen uitkomen op een sluitende begroting. En dat zonder extra bezuinigingen op voorzieningen die belangrijk zijn voor de samenleving, zoals zwembad en bibliotheek.

Sterker nog: we investeren juist extra in deze voorzieningen. Zo stellen we extra geld beschikbaar voor de bibliotheek. En we draaien een eerdere bezuiniging op zwembad De Melanen terug. Die bezuiniging kwam uit een eerdere collegeperiode en leidde ertoe dat er geen groot onderhoud meer werd gepleegd. Dat vinden wij niet verantwoord. Gemeentelijke bezittingen moet je goed onderhouden, of het nu om wegen gaat of om zwembaden.

Ook zorgen we ervoor dat alle oorspronkelijke taakstellingen – die ooit opliepen tot 13 miljoen euro – in de Begroting 2026 voorzien zijn van een specifiek plan of concrete onderbouwing, danwel zijn gerealiseerd.

Sociaal domein

We kiezen er bewust voor om de taakstelling op het sociaal domein in programma 7 te schrappen. Die taakstelling was geen goed idee, want het ging uit van bezuinigingen op het voorliggende veld – terwijl

juist daar een belangrijk deel van de oplossing ligt. De gemeenteraad heeft al twee keer op de pauzeknop gedrukt. Nu maken we het besluit definitief: deze bezuiniging gaat niet door.

Dat betekent niet dat we niets gaan doen in het sociaal domein. Er moet wel degelijk iets veranderen – of, zoals dat in beleidstaal heet: er is een transformatie nodig. Dat is ook noodzakelijk, want vanaf 2028 worden gemeenten alsnog gekort door het Rijk. Eerder hebben we daarom al de 'Uitvoeringsagenda sociaal domein' vastgesteld.

In de Uitvoeringsagenda speelt jeugdzorg een belangrijke rol. We willen dat jongeren die echt zware zorg nodig hebben die ook blijven krijgen — zij mogen nooit in de kou komen te staan. Tegelijkertijd kijken we waar we duurdere vormen van zorg kunnen vervangen door goedkopere alternatieven, zolang dat verantwoord is. Ook vinden we het belangrijk om zorgvragen goed te beoordelen bij de 'toegang' tot zorg: niet elke lichte hulpvraag hoeft automatisch te leiden tot professionele zorg door de overheid. Sommige dingen horen nu eenmaal bij het normale opvoeden en zijn de verantwoordelijkheid van ouders zelf.

Tot slot

Dit is een beleidsarm beleidskader. Dat is logisch – het is het laatste jaar van deze bestuursperiode. Dan is het gebruikelijk om zaken netjes af te ronden en geen grote nieuwe koerswijzigingen meer te maken. Veel van het bestuursakkoord is al gerealiseerd – en waar dat nog niet het geval is, zorgen we voor voltooiing.

Er is nog een reden voor deze aanpak. In de afgelopen jaren hebben we verouderde visie- en beleidsdocumenten vernieuwd en op orde gebracht. Nu dat is gedaan kunnen we de aandacht verleggen: minder focus op het maken van 'beleid', en meer op de 'uitvoering'. Want uiteindelijk draait het niet om papieren beleidsdocumenten, maar gaat het erom hoe we onze inwoners, ondernemers en verenigingen zo goed mogelijk kunnen dienen. Dat doe je nog altijd het beste door een excellente uitvoering.

Met gepaste trots bieden we dit beleidskader aan. Ondanks enorme bezuinigingen vanuit het Rijk hebben we die klappen opgevangen met zo min mogelijk pijn voor de samenleving.

Eerder haalden we al eens onze eeuwenoude spreuk aan: Mille Periculis Supersum – Duizend gevaren kom ik te boven. En zoals wij het in deze tijd zeggen: Samen kunnen we Bergen Verzetten.

1.2 Financieel meerjarenperspectief

In de volgende tabel is het verloop van het financieel meerjarenperspectief vanaf de Begroting 2025-2028 weergegeven tot en met dit Beleidskader 2026-2029. De voorstellen in dit beleidskader zorgen ervoor dat het financieel meerjarenperspectief wordt bijgesteld. De bedragen in de tabel zijn weergegeven in duizenden euro's.

	2026	2027	2028	2029
Begroting 2025 (+ amendement 'Doorbraak transitie Soc. Domein')	**-5.869**	**-5.848**	**-6.511**	**-6.511**
Septembercirculaire 2024 (1e begrotingswijziging 2025)	1.149	1.168	1.166	1.166
Bijgestelde begroting 2025-2029 (RMD25-0003)	**-4.720**	**-4.680**	**-5.345**	**-5.345**
Incidenteel	*-1.737*	*-2.823*	*-2.823*	*-2.823*
Structureel	*-2.983*	*-1.857*	*-2.522*	*-2.522*
1e Concernbericht 2026-2029	-584	-233	110	147
Beginstand Beleidskader 2026-2029	**-5.304**	**-4.913**	**-5.235**	**-5.198**
Incidenteel	*-2.037*	*-3.123*	*-2.823*	*-2.823*
Structureel	*-3.267*	*-1.790*	*-2.412*	*-2.375*
Actualisatie meerjarenbegroting (zie 2.1)	2.396	2.212	2.412	2.562
Autonome ontwikkelingen (zie 2.2)	-1.582	-1.410	-1.361	-1.369
Indicatie algemene ontwikkelingen voorjaarsnota 2025 (zie 2.4)	2.300	2.600	2.500	2.600
Sociaal domein (zie 2.5)	2.000	1.500	-2.800	-2.600
Saldo na verwerking bovengenoemde mutaties	**-190**	**-11**	**-4.484**	**-4.005**
Incidenteel	*-2.037*	*-3.123*	*-2.823*	*-2.823*
Structureel	*1.847*	*3.112*	*-1.661*	*-1.182*
Inclusief nog te realiseren taakstellingen (zie 2.6)	1.604	1.604	1.604	1.604

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de algemene ontwikkelingen opgenomen en toegelicht. Ook wordt ingegaan op de nog te realiseren taakstellingen. De financiële uitgangspunten waarmee we de Begroting 2026-2029 op stellen zijn opgenomen in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de investeringen. Hoofdstuk 5 laat de ontwikkelingen van de financiële kengetallen zien. In hoofdstuk 6 (en bijlage) is een analyse op hoofdlijnen opgenomen over de jaarresultaten 2020-2024.

Alle bedragen in dit document zijn opgenomen in euro's. In de tabellen zijn bedragen afgerond op duizendtallen.

2 Algemene ontwikkelingen en taakstellingen

2.1 Actualisatie meerjarenbegroting

De onderstaande posten betreffen positieve bijstellingen ten opzichte van de huidige meerjarenbegroting. Deze bijstellingen zijn tot stand gekomen op basis van een nadere analyse van het begrotingsbeeld, gericht op het vinden van realistische mogelijkheden om het begrotingstekort vanaf 2026 terug te dringen en het structureel begrotingsevenwicht te herstellen.

Het betreft bijstellingen die voortvloeien uit het actualiseren van ramingen, het realistischer inschatten van kosten en opbrengsten, en het beter laten aansluiten van de begroting op de uitvoeringspraktijk. In enkele gevallen is sprake van het tegengaan van onderuitputting of het verfijnen van kostentoerekeningen en interne verrekeningen, mede gebaseerd op jaarrekeningresultaten.

Deze bijstellingen zijn geen gevolg van beleidswijzigingen of bezuinigingsmaatregelen, maar dragen bij aan een realistischer begrotingsbeeld. Ze vormen daarmee een belangrijke stap in de richting van een sluitende meerjarenbegroting vanaf 2026.

Programma	Nr.	Onderwerp	2026	2027	2028	2029
1	2.1.1	Onderbesteding BTW-compensatiefonds 2024	340	340	340	340
6	2.1.2	Rijksbijdrage Spuk Sport	568	353	353	353
1	2.1.3	Prognose dividend ZEH	175	175	175	175
3	2.1.4	Actualisatie areaal openbaar gebied	203	359	509	659
Diversen	2.1.5	Indicatie bijstelling kapitaallasten	500	500	500	500
4	2.1.6	Toename havengelden ingebruikname containerterminal	25	100	150	150
3 en 9	2.1.7	Kosten onderhoud duikers overhevelen naar riolering	45	45	45	45
3 en 9	2.1.8	Meer kosten straatreiniging toerekenen aan riolering	90	90	90	90
9	2.1.9	Verzoektaken OMWB doorbelasten aan projecten	200	PM	PM	PM
Diversen	2.1.10	Doorbelasting personeelskosten aan projecten	250	250	250	250
		Totaal	***2.396***	***2.212***	***2.412***	***2.562***

De hierboven genoemde actualisaties van de (meerjaren)begroting worden hieronder toegelicht.

2.1.1 Onderbesteding BTW-compensatiefonds 2024

Vanaf het begrotingsjaar 2019 is de manier waarop gemeenten in de raming van de algemene uitkering omgaan met de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) aangepast. Het ministerie van BZK heeft hierom, in overleg met de VNG en provinciale toezichthouders, een advies opgesteld hoe gemeenten deze ruimte als verwachte inkomsten kunnen opnemen. Omdat de toekomstige ontwikkeling van deze ruimte onzeker is, geldt dat gemeenten in hun begroting maximaal het bedrag mogen opnemen dat in het meest recente jaar daadwerkelijk aan ruimte onder het BCF-plafond is gerealiseerd. In onze meerjarenbegroting is hiervoor structureel een post van €1.000.000 opgenomen. Op basis van de uitkomsten over het jaar 2024 mag deze post in de begroting met €340.000 worden verhoogd. De provinciaal toezichthouder gebruikt deze werkwijze als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting.

2.1.2 Rijksbijdrage Spuk Sport

Op basis van de realisatie van afgelopen jaren is het mogelijk om de rijksbijdrage voor de specifieke uitkering (Spuk) Sport te verhogen.

2.1.3 Prognose dividend ZEH

De deelneming ZEH, met als voornaamste bezit de kerncentrale in Borsele, is bezig een aanzienlijk gedeelte van haar vermogen door te sluizen naar haar aandeelhouders. Op basis van de bijgestelde prognose van ZEH wordt het dividend verhoogd van € 525.000 naar € 700.000 per jaar.

2.1.4 Actualisatie areaal openbaar gebied

Bij de financiële uitgangspunten (paragraaf 3.6) is opgenomen om het bedrag van de jaarlijkse areaaluitbreiding openbaar gebied van € 250.000 in de begroting te naar € 100.000.

Daarnaast is het bedrag van de jaarlijkse areaaluitbreiding geïndexeerd in de meerjarenbegroting. Dit wordt gecorrigeerd, zodat er vanaf de Begroting 2026 jaarlijks een bedrag van € 100.000 in de begroting zit voor areaaluitbreiding openbaar gebied.

2.1.5 Indicatie bijstelling kapitaallasten

In de afgelopen jaren vielen de werkelijke kapitaallasten lager uit dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door onderuitputting in de uitvoering van investeringen en langere doorlooptijden van projecten. Deze ontwikkeling is niet uniek voor onze gemeente, veel gemeenten zien dat ambitieuze investeringsplannen in de praktijk vertragen door beperkte ambtelijke capaciteit, marktwerking, technische complexiteit of veranderende prioriteiten.

Op dit moment is er nog geen gedetailleerde uitwerking om structurele onderuitputting onderbouwd te vertalen naar bijstellingen van de kapitaallasten in de begroting. Omdat dit leidt tot structurele ruimte in de exploitatie is ervoor gekozen om op basis van ervaringscijfers een indicatieve bijstelling op te nemen van € 500.000.

Deze bijstelling is verwerkt als voorlopige aanpassing in het beleidskader. In de aanloop naar de begroting wordt dit verder uitgewerkt, onder meer op basis van de meerjarige investeringsplanning, historische realisatiecijfers en het ritme waarin investeringen daadwerkelijk leiden tot activering en afschrijving. Daarbij streven we naar een reële verwerking van kapitaallasten, met beperking van ongewenste risico’s op toekomstige overschrijdingen.

2.1.6 Toename havengelden ingebruikname containerterminal

Met de ingebruikname van de tweede containerterminal – momenteel in aanbouw – wordt een capaciteitstoename verwacht, uitgedrukt in TEU (Twenty-foot Equivalent Unit). Naarmate het aantal TEU-bewegingen groeit, stijgen ook de inkomsten uit havengelden.

2.1.7 Kosten onderhoud duikers overhevelen naar Riolering

Het onderhoud aan duikers is momenteel ondergebracht binnen programma 3 Beheer openbare ruimte. Deze kosten worden ondergebracht bij programma 9 Milieu, onderdeel Riolering. Deze kosten kunnen worden toegerekend aan de rioolheffing. Dit zorgt voor een voordeel op de gemeentelijke exploitatie: De kosten worden niet langer bekostigd uit de algemene middelen, maar worden doorbelast via het riooltarief aan de gebruikers. Dit betekent dat rekening moet worden gehouden met het effect op de rioolheffing: een toename van rioleringskosten zorgt voor hogere tarieven voor inwoners en bedrijven (€ 45.000 euro over ca. 30.000 huishoudens is ca. € 1,50 per huishouden).

2.1.8 Meer kosten straatreiniging toerekenen aan Riolering

Binnen de begroting is momenteel een interne verrekening opgenomen van € 541.000 tussen Reiniging en Riolering. De totale begroting voor Reiniging bedraagt € 2.105.000. Op basis van landelijke richtlijnen en benchmarkgegevens geldt als indicatie dat circa 30% van de reinigingskosten kunnen worden toegerekend aan Riolering. Dit komt neer op een bedrag van circa € 631.000. Er is daarmee ruimte om de bestaande interne verrekening met € 90.000 te verhogen. Deze herverdeling sluit aan bij de wijze waarop andere gemeenten vergelijkbare kosten alloceren en draagt bij aan een meer reële kostentoerekening. Wel dient rekening te worden gehouden met het effect op de rioolheffing: een toename van rioleringskosten zorgt voor hogere tarieven voor inwoners en bedrijven (€ 90.000 euro over ca. 30.000 huishoudens is ca. € 3 per huishouden).

2.1.9 Verzoektaken OMWB doorbelasten aan projecten

Een deel van de kosten van de OMWB kan doorbelast worden naar grondexploitaties en kredieten. De grondexploitaties hebben geen invloed op het saldo van de begroting en de dekking van de lasten van kredieten is al meegenomen in de begroting. Hierdoor komen de kosten van de OMWB ten laste van het begrotingssaldo lager uit. Het is nog onduidelijk of dit voordeel er ook de komende jaren zal zijn vanwege uitbreiding van wettelijke taken op het gebied van milieu.

2.1.10 Doorbelasting personeelskosten aan projecten

Op dit moment worden personeelskosten die samenhangen met investeringsprojecten nog niet in alle gevallen toegerekend aan betreffende investeringen of grondexploitaties. Met deze maatregel wordt beoogd om personeelskosten van medewerkers die aan investeringsprojecten werken, consequent toe te rekenen aan deze projecten.

2.2 Autonome ontwikkelingen

De begroting kent jaarlijks een aantal autonome ontwikkelingen: financiële wijzigingen die (grotendeels) buiten de invloedssfeer van de gemeente vallen, zoals bijvoorbeeld loon- en prijsbijstellingen of wijzigingen in wet- en regelgeving. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze ontwikkelingen.

Programma	Nr.	Onderwerp	2026	2027	2028	2029
1	2.2.1	Modernisering regelingen reiskosten & Individueel KeuzeBudget	-330	-330	-330	-330
1	2.2.2	Gemeenteraadsverkiezingen	-40	-	-	-
1	2.2.3	Toename aantal raadsleden van 33 naar 35	-50	-50	-50	-50
1	2.2.4	CAO 2024: Vitaliteitsbeleid	-100	-100	-100	-100
7	2.2.5	Basistaken bibliotheek	-73	-73	-73	-73
6	2.2.6	Onderhoud zwembad De Melanen	-131	-131	-131	-131
Diversen	2.3	Verbonden partijen - Prijsontwikkelingen	-505	-505	-505	-505
Diversen	2.3	Verbonden partijen - Autonoom/ontwikkelingen	-353	-221	-172	-180
		Totaal	**-1.582**	**-1.410**	**-1.361**	**-1.369**

De hierboven genoemde autonome ontwikkelingen worden hieronder toegelicht.

2.2.1 Modernisering regelingen reiskosten en Individueel Keuze Budget

De huidige regelingen reiskosten en het Individueel Keuze Budget (IKB) zijn verouderd. Daarom worden de huidige regelingen gemoderniseerd. De aanpassingen omvatten zowel inhoudelijke als fiscale en technische aanpassingen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de geldende fiscale wet- en regelgeving. De structurele meerkosten van deze modernisering worden geraamd op € 330.000. Deze kosten worden verdeeld over de programma's binnen de begroting.

2.2.2 Gemeenteraadsverkiezingen

Voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 is een incidenteel budget opgenomen voor opkomstbevorderende maatregelen en de ondersteuning van het proces rond de start van de nieuwe gemeenteraad.

De maatregelen omvatten onder meer een kieswijzer, een verkiezingskrant, communicatie via (sociale) media en de organisatie van de uitslagenavond. Daarnaast voorziet het budget in ondersteuning van het formatieproces en een inwerkprogramma voor de nieuwe gemeenteraad.

Dit bedrag staat los van de reguliere verkiezingskosten, zoals de kosten voor stemlocaties, stembureauleden, stemmaterialen en het drukwerk van stempassen.

2.2.3 Toename aantal raadsleden van 33 naar 35

Als gevolg van de bevolkingsgroei in de gemeente Bergen op Zoom wordt het aantal raadsleden bij de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen uitgebreid van 33 naar 35. Deze aanpassing is in overeenstemming met artikel 8 van de Gemeentewet, waarin het aantal raadszetels is gekoppeld aan het inwonertal van de gemeente.

De uitbreiding wordt meegenomen in de voorbereidingen voor de nieuwe raadsperiode. Voor de structurele kosten die hiermee samenhangen wordt aanvullend € 50.000 in de begroting opgenomen.

2.2.4 CAO 2024: Vitaliteitsbeleid

In aansluiting op het vitaliteitsbeleid, de CAO 2024 en de Arbeidsomstandighedenwet wordt extra ingezet op arbodienstverlening en uitvoering van het verplichte periodiek medisch onderzoek.

De huidige overeenkomst met de arbodienstverlener eindigt op 31 juli 2025. Via een meervoudig onderhandse aanbesteding wordt een nieuwe partij geselecteerd. Hogere structurele kosten volgen onder andere uit gestegen marktprijzen en bijkomende implementatiekosten. De structurele meerkosten bedragen € 100.000.

Op basis van de Arbeidsomstandighedenwet moet de werkgever periodiek een medisch onderzoek aanbieden dat is afgestemd op de arbeidsrisico's. Deze risico's zijn recent in kaart gebracht via de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie. Op basis daarvan wordt een periodiek medisch onderzoek uitgevoerd, gericht op duurzame inzetbaarheid en vitaliteit.

De verplichte werkdrukpeiling uit de cao wordt geïntegreerd met het medewerkersonderzoek en het medisch onderzoek om extra kosten te beperken.

2.2.5 Basistaken bibliotheek

Voor 2025 is eenmalig extra subsidie toegekend voor de basistaken van de bibliotheek. Momenteel loopt een onderzoek naar de verhouding tussen basistaken en plustaken. Wij zijn van mening dat ten minste de basistaken van de bibliotheek beschikbaar moeten blijven (conform Wsob), en onderkennen ook de rol en maatschappelijke functie van de bibliotheek. De daarbij passende dienstverlening kan vervolgens worden opgenomen in een geactualiseerde versie van het samenwerkingsconvenant. Om te kunnen voldoen aan het huidige samenwerkingsconvenant is €73.000 nodig.

Naast de extra bijdrage om te kunnen voldoen aan het samenwerkingsconvenant, voorzien we dat de Bibliotheek West-Brabant vanaf 2026 een hogere subsidieaanvraag in gaat dienen om de huidige dienstverlening in stand te kunnen houden. Dit heeft onder andere te maken met het aflopen van de SPUK Bibliotheekherstel, een korting van 10% op de SPUK Informatiepunt Digitale Overheid (SPUK IDO) en onduidelijkheden rondom de voortzetting van middelen uit het onderwijskansenbudget. Uit het laatstgenoemde budget worden essentiële onderdelen van de Bibliotheek West-Brabant deels bekostigd zoals de Bibliotheek op School, leesmediaconsulenten en Boekstart in de Kinderopvang. De verwachting is dat in 2026 de vernieuwde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen ingaat. Hiermee wordt de huidige bevorderingstaak van de gemeente omgezet naar een wettelijke plicht. De input vanuit de internetconsultatie wordt op dit moment verwerkt. De uitdaging is om te zorgen dat de gemeente Bergen op Zoom aan deze wettelijke taak kan voldoen en dat het huidige niveau van dienstverlening voor onze inwoners optimaal blijft.

2.2.6 Onderhoud zwembad De Melanen

In 2021 is bij de uitwerking van de Businesscase sport betreffende opgave 4 onderhoud zwembad De Melanen ingestemd met een versoberd meerjarenonderhoudsplan. Hierdoor werd vanaf 2022 een structurele bezuiniging van € 90.000 per jaar gerealiseerd en is groot onderhoud geschrapt. Op dit moment is er nog geen sprake van achterstallig onderhoud, maar zonder aanvullende maatregelen dreigen we – met de versoberingen op het onderhoudsplan – wel in een dergelijke situatie te komen. Het besluit in 2021 had impliciet tot gevolg dat het zwembad na 2030 gesloten zou moeten worden.

Met het budget dat we nu in het beleidskader hebben opgenomen (€ 131.000) kan zwembad de Melanen in de huidige opzet behouden blijven, ook na 2030 en zonder achterstallig onderhoud.

2.3 Verbonden partijen

In de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regelingen staat de bijdrage voor 2026 tot en met 2029. Hieronder vindt u een overzicht wat de bijdrage aan de verschillende gemeenschappelijke regelingen in 2026 wordt. Daarnaast staat de toename (-) of afname (+) ten opzichte van de bijdrage die wij in de Begroting 2025-2028 hebben opgenomen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de bedragen in onze Begroting 2025-2028 het prijspeil 2025 hebben en dat de bedragen uit de begroting 2026 van de gemeenschappelijke regelingen prijspeil 2026 hebben.

Voor de conceptbegrotingen 2026-2029 van de verbonden partijen heeft de gemeenteraad een afzonderlijk raadsvoorstel ontvangen voor het indienen van zienswijzen. In dat raadsvoorstel is ook nader ingegaan op de afzonderlijke begrotingen en wordt aangegeven waar de mutatie in de jaarbedragen door is ontstaan. We lichten onder de tabel kort de financiële effecten per verbonden partij toe.

Programma	Nr.	Onderwerp	2026	2027	2028	2029
1	2.3.1	GR Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	9	9	9	9
1	2.3.2	GR West-Brabants Archief (WBA)	10	10	10	10
2	2.3.3	GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)	-165	-176	-171	-176
4	2.3.4	GR Regio West-Brabant (RWB)	-138	-126	-125	-128
5	2.3.5	Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)	-1	-1	-1	-1
7	2.3.6	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)	-162	-162	-162	-162
7	2.3.7	GR Geweld in afh.relaties en meldpunt crisiszorg W-Brabant (GIA)	-20	-20	-20	-20
8	2.3.8	GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD)	-426	-287	-245	-245
8	2.3.9	GR Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS)	141	134	134	134
9	2.3.10	GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	-107	-107	-107	-107
		Totaal	**-859**	**-726**	**-678**	**-686**

2.3.1 GR Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB) Bijdrage 2026 € 1.764.000

De begroting is opgesteld conform de richtlijnen begroting 2026 (geen loon- en prijsontwikkeling). De deelnemersbijdrage daalt ten opzichte van de begroting 2025. De voornaamste voordelen zitten in de personeelslasten en het btw-compensatiefonds. Daarnaast worden de proceskostenvergoedingen naar aanleiding van waardebezwaren niet meer in de begroting opgenomen. In plaats daarvan betalen de deelnemers deze voortaan zelf. Dit zorgt voor een verlaging van de deelnemersbijdrage aan de BWB, maar gelijktijdig dienen wij deze op te nemen in onze eigen begroting. Per saldo heeft deze mutatie geen effect.

2.3.2 GR West-Brabants Archief (WBA) Bijdrage 2026 € 729.000

De begroting 2026 is conform de richtlijnen begroting 2026 opgesteld. De deelnemersbijdrage daalt ten opzichte van de begroting 2025. De gemeenschappelijke regeling kent lagere personeelslasten, onderhoudskosten en er is rekening gehouden met een geactualiseerde verdeelsleutel op basis van het aantal meters per deelnemer.

2.3.3 GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) Bijdrage 2026 € 5.176.000

Het Rijk heeft gekort op de rechtstreeks aan de VRMWB uit te keren gelden. De opgave om deze kortingen te verwerken in de begroting is grotendeels gedaan. Met betrekking tot de overige budgetten geeft de Veiligheidsregio aan dat de nullijn voor 2026 niet houdbaar is. Er worden extra kosten gemaakt voor de stroomkosten en de verbetering van de informatievoorziening, iets wat gezien de huidige dreigingen van cruciaal belang is dat deze op orde is.

De VRMWB geeft aan dat verdere bezuiniging gedegen bestuurlijke afweging vergt. Daarom heeft het Algemeen Bestuur de bestuurlijke commissie hiertoe een opdracht gegeven. Eind dit jaar volgt hiervan de bestuurlijke besluitvorming en de uitkomsten hiervan worden verwerkt in de kaderbrief 2027.

2.3.4 GR Regio West-Brabant (RWB) Bijdrage 2026 € 2.090.000

De begroting van de RWB bestaat uit verschillende onderdelen waaronder de RWB zelf, Mobiliteitsbureau, Rewin en Kleinschalig Collectief Vervoer.

De kosten van het Kleinschalig Collectief Vervoer nemen toe. De stijging komt overeen met de indexeringsafspraken die vastgelegd zijn in de vervoersovereenkomst

De bijdrage voor de overige onderdelen van de RWB is gematigd door een structurele verlaging van de bijdrage aan het Onderzoek- en Ontwikkelfonds. Hiermee realiseert RWB in de ontwerpbegroting 2026 een bezuiniging die iets groter is dan de loon- en prijsstijging die voor 2026 voorzien wordt.

2.3.5 Regionaal bureau Leerplicht (RBL) Bijdrage 2026 € 70.000

De stijging van de deelnemersbijdrage aan het RBL in 2026 wordt veroorzaakt door de herverdeling van kosten na het uittreden van Alphen-Chaam en Baarle-Nassau uit de gemeenschappelijke regeling, de indexering van kosten, inclusief loon- en prijsstijgingen en de beëindiging van VSV-projecten.

2.3.6 Gemeensch. Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD) Bijdrage 2026 € 2.044.000

Kinderopvang is nu een plustaak die de GGD afzonderlijk factureert en wordt vanaf 2026 een basistaak die onderdeel uitmaakt van de algemene bijdrage aan de GGD. Voor 2025 is er in de gemeentebegroting € 131.700 begroot voor de kinderopvang taak. Concretisering en verwerking vindt plaats in de Begroting 2026.

2.3.7 GR Geweld afh.relaties en meldpunt crisiszorg W-B (GIA) Bijdrage 2026 € 1.008.000

De gemeenschappelijke regeling zet in op het reduceren van de kosten, zo is er voor de begroting 2026 besloten om de deelnemersbijdrage met 2,9% te indexeren en daarmee niet het volledige budget voor de uitvoering van het takenpakket te indexeren. De gemeenschappelijke regeling hanteert wel een gelijkblijvend takenpakket, omdat de stijgende kosten niet geheel gedekt worden met deze indexering worden er bezuinigingen gezocht in een efficiëntere werkwijze, hetgeen ook past in de ontwikkelingen vanuit het toekomstscenario en de hervormingsagenda jeugd.

2.3.8 GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD) Bijdrage 2026 € 9.650.000

De begroting 2025 diende nog verhoogd te worden voor de personele lasten van het Werkcentrum met €265.000. Deze verhoging werkt ook door in de bijdrage voor 2026. Daarnaast zijn voor 2026 de additionele kosten en de personele kosten verhoogd. Wanneer de kosten van het Werkcentrum buiten beschouwing worden gelaten stijgen de kosten in 2026 met € 161.000 of wel 1,7%.

2.3.9 GR Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS) Bijdrage 2026 € 1.518.000

De ontwerpbegroting 2026 is gebaseerd op de (voorlopige) cijfers (o.a. voorlopige Participatiebudgetten) uit de mei- en septembercirculaire van 2024. Indien de cijfers in de mei- en september circulaire van 2025 daartoe aanleiding geven wordt in het najaar van 2025 een herziene begroting 2026 gepresenteerd.

De lagere bijdrage in 2026 komt met name doordat de Begroting 2025 neerwaarts is bijgesteld. Voor 2026 daalt de rijksbijdrage Wsw als gevolg van uitstroom van SW-medewerkers, de rijksbijdrage infrastructuur valt € 800.000 lager uit dan waar in de begroting 2025 rekening mee was gehouden en de compensatie transitievergoeding vervalt per 1 juli 2026. Daar staat tegenover dat de omzet/toegevoegde waarde stijgt.

2.3.10 GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) Bijdrage 2026 € 1.868.000

De begroting 2026 is aangepast aan de loon- en prijsontwikkeling. Om de kostenstijging in 2026 te beperken heeft de OMWB bij de 1ste begrotingswijziging 2025 het tarief in 2025 met € 1,15 naar beneden bijgesteld terwijl ook de procentuele stijging van de indices (0,56%) van 2023 niet is doorberekend. Daarnaast is het tarief van 2026 met € 1,- verlaagd vanwege verjonging van het arbeidspotentieel en inkoop van ICT hardware.

2.4 Indicatie algemene ontwikkelingen Voorjaarsnota 2025

De voorjaarsnota van het Rijk bevat relevante signalen die gevolgen kunnen hebben voor gemeenten, bijvoorbeeld via wijzigingen in het gemeentefonds. In dit hoofdstuk wordt een eerste indicatieve vertaling gegeven van de voorjaarsnota 2025 naar het meerjarenbeeld van onze begroting. Naar verwachting biedt de meicirculaire 2025 meer duidelijkheid over de financiële doorwerking van deze ontwikkelingen. De gemeenteraad wordt voor de behandeling van het Beleidskader 2026-2029 over de effecten van de meicirculaire geïnformeerd via een afzonderlijke brief.

Programma	Nr.	Onderwerp	2026	2027	2028	2029
1	2.4.1	Extra middelen in verband met 'demping Ravijn'	1.800	2.100	2.000	2.100
1	2.4.2	Bijstelling Loon- en prijsontwikkeling 2026	6.100	6.000	5.800	5.800
1	2.4.3	Stelpost loon- en prijsontwikkeling 2026	-6.100	-6.000	-5.800	-5.800
Diversen	2.4.4	Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling Verbonden partijen	500	500	500	500
		Totaal	**2.300**	**2.600**	**2.500**	**2.600**

2.4.1 Extra middelen in verband met “demping Ravijn”

In de voorjaarsnota geeft het Rijk aan welke bedragen komende jaren (extra) beschikbaar worden gesteld aan gemeenten. Gemeenten werden vanaf 2026 geconfronteerd met een forse korting vanuit het Rijk waarbij gemeenten niet minder taken krijgen. Dit stond bekend onder de naam “ravijnjaar”. Een deel van de korting wordt in de voorjaarsnota teruggedraaid. De concrete verwerking van de Voorjaarsnota voor gemeenten vindt plaats bij de meicirculaire 2025. Op basis van die verwerking nemen we de uitkomsten op in de Begroting 2026.

2.4.2 Bijstelling Loon- en prijsontwikkeling 2026

Op basis van de te verwachten indexering in de meicirculaire ontvangen we in 2026 een hogere algemene uitkering.

2.4.3 Stelpost Loon- en prijsontwikkeling 2026

Op basis van de te verwachten indexering in de meicirculaire ontvangen we in 2026 een hogere algemene uitkering. Uitgangspunt is dat deze gelden passend zijn voor indexering van budgetten in 2026.

2.4.4 Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling Verbonden partijen

De bijstelling van de algemene uitkering voor indexering vanuit het Rijk (2.4.2) is ook ter dekking van de ontwikkeling bij verbonden partijen. Bij 2.2.7 nemen we deze kosten stijging al mee omdat voor de verbonden partijen deze indexering al uitgewerkt is. In deze tabel maken we dat zichtbaar zodat het niet dubbel meegeteld wordt.

2.5 Sociaal domein

Om de jeugdzorg en de maatschappelijke ondersteuning nu en in de toekomst beschikbaar, betekenisvol en betaalbaar te houden voor onze inwoners die dat echt nodig hebben, zetten we in op de transformatie van het sociaal domein. Door het versterken van de sociale basis en in te zetten op de zelfredzaamheid van onze inwoners realiseren we een duurzaam sociaal domein in Bergen op Zoom.

De transformatie is erop gericht het sociaal domein toekomstbestendig te maken. Het vraagt visie, moed en een gedeelde inzet van alle betrokkenen. Door te bouwen aan een sterke sociale basis waarin ondersteuning efficiënt en dichtbij wordt georganiseerd, ontstaat een veerkrachtige gemeenschap die klaar is voor de uitdagingen van morgen. Bovendien zorgt deze aanpak voor financiële stabiliteit. De transformatie vereist zowel herstructurering als een cultuurverandering. Deze aanpak wordt versterkt door samenwerkingsverbanden, zoals met passend onderwijs, en door het ontwikkelen van solide businesscases met maatschappelijke partners. Essentieel hierbij is een heldere communicatie vanuit het bestuur om de urgentie van deze keuzes en maatregelen toe te lichten aan onze inwoners, met als doel begrip en draagvlak te creëren.

Een kernpunt van dit traject is het dempen van financiële tekorten binnen het sociaal domein vanaf 2029. Dit wordt bereikt door te focussen op normalisatie, collectieve ondersteuning in plaats van individueel maatwerk (waar mogelijk) en strategische keuzes te maken. Zo streeft de gemeente naar een reductie van geïndiceerde jeugdhulp en WMO-ondersteuning door de sociale basis te versterken. Daarnaast wordt ingezet op structurele besparingen, zoals een vermindering van de kosten voor Huishoudelijke Hulp.

Programma	Nr.	Onderwerp	2026	2027	2028	2029
1	2.5.1	Indicatie Voorjaarsnota 2025 onderdeel Jeugd	5.400	4.900	-500	-300
1 en 7	2.5.1	Indicatie Eigen bijdrage	0	0	1.100	1.100
7	2.5.2	Indicatie Prijs- en volumeontwikkeling 2025	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
7	2.5.3	Vervallen taakstelling programa 7	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
7	2.5.4	Benodigde investeringen voor Transformatie	PM	PM	PM	
7	2.5.4	Besparingen Transformatie	PM	PM	PM	PM
		Totaal	**2.000**	**1.500**	**-2.800**	**-2.600**

2.5.1 Indicatie Voorjaarsnota 2025 onderdeel Jeugd en Eigen bijdrage

Het Rijk geeft in de Voorjaarsnota een tegemoetkoming voor de jaren 2026 en 2027. Per saldo komt er tot en met 2027 landelijk cumulatief € 3 miljard beschikbaar voor gemeenten. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen/uit te stellen. De eigen bijdrage WMO wordt vanaf 1 januari 2027 afhankelijk van inkomen en vermogen. Dit was tot voor kort 2026. Het schuift een jaar op door vertraging in het wetgevingstraject.

Vanaf 2028 wordt een eigen bijdrage voor sommige vormen van jeugdhulp overwogen. Dit voornemen van het kabinet is nog in onderzoek en wordt op zijn vroegst vanaf 2028 relevant. Vanaf 2028 is het voornemen van het rijk dat de eigen bijdrage structureel bijdraagt in de financiering van het sociaal domein door gemeenten.

2.5.2 Indicatie prijs- en volumeontwikkeling 2025

Op basis van de gemiddelde kostentoename over de afgelopen vier jaren komt de indicatie van de prijs- en volumeontwikkeling voor jeugd 2 miljoen hoger uit dan begroot voor de jaren 2026 en verder.

De transformatie sociaal domein heeft een dempend effect op de volumeontwikkeling van de geïndiceerde zorg. Doordat grote delen van de jeugdzorg en WMO-ondersteuning in 2028 zijn overgeheveld naar de sociale basis. Hierdoor wordt de omvang van de geïndiceerde duurdere zorg afgebouwd.

2.5.3 Vervallen taakstelling programma 7

We kiezen er bewust voor om de taakstelling op het sociaal domein in programma 7 te laten vervallen. De taakstelling ging uit van bezuinigingen op het voorliggende veld – terwijl juist daar een belangrijk deel van de oplossing ligt. De gemeenteraad heeft met betrekking tot deze taakstelling eerder al twee keer op de pauzeknop gedrukt. Nu maken we het besluit definitief en komt de taakstelling te vervallen.

2.5.4 Investeringen en besparingen Transformatie

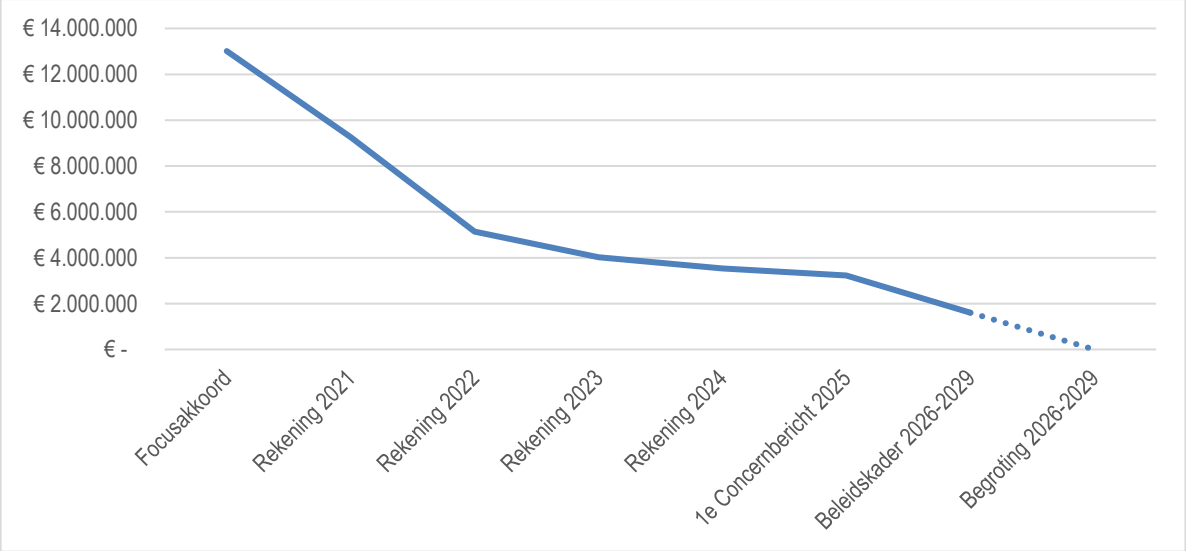
In 2025 is gestart met het programma Transformatie Sociaal Domein. Hiervoor zijn incidentele middelen opgenomen in het 1e concernbericht. De benodigde investeringen voor 2026 tot en met 2028 staan opgenomen als PM post. We werken deze nader uit om vervolgens op te nemen in de begroting 2026 en meerjarenbegroting. In het derde kwartaal 2025 volgt hierover een informerende sessie waarbij we de raad graag verder op de hoogte brengen. Deze investeringen zijn er primair op gericht om de sociale basis structureel en langjarig te versterken. Door een andere manier van werken wordt het mogelijk bestaande geïndiceerde zorg op het gebied van Jeugd en WMO af te schalen. Een groot deel van de vragen om ondersteuning wordt dus in de toekomst door de sociale basis en de Stevige Lokale Teams opgevangen. Ook vinden we het belangrijk om zorgvragen goed te beoordelen bij de ‘toegang’ tot zorg: niet elke lichte hulpvraag hoeft automatisch te leiden tot professionele zorg door de overheid. Sommige dingen horen nu eenmaal bij het normale opvoeden en zijn de verantwoordelijkheid van ouders zelf.

De ambitie is om in 2029 geen tekorten meer te hebben in het Sociaal domein. Om een duurzaam sociaal domein te realiseren zetten we in op gebiedsgericht werken, het versterken van de sociale basis en op de zelfredzaamheid van onze inwoners.

2.6 Taakstellingen

Op basis van het Focusakkoord zijn taakstellingen aan de gemeenteraad voorgelegd. Bij aanvang met een totaal van € 13 miljoen. In onderstaande overzichten is het verloop van te realiseren taakstellingen en de specificatie van de op dit moment nog te realiseren taakstellingen opgenomen.

Een aandachtspunt is dat de provincie voor het oordeel over structureel sluitend zijn van de begroting, alleen taakstellingen in de begroting accepteert waar een specifiek plan en/of concrete onderbouwing onder ligt. Ten tijde van de Begroting 2026-2029 zijn alle taakstellingen voorzien van een specifiek plan of concrete onderbouwing, danwel gerealiseerd.

Programma	Nr.	Onderwerp	2026	2027	2028	2029
1	2.6.1	Vastgoed	212	212	212	212
4	2.6.2	Evenementen	73	73	73	73
6	2.6.3	BC Sport	462	462	462	462
6	2.6.4	BC CKB	302	302	302	302
6	2.6.5	BC Markiezenhof	383	383	383	383
7	2.6.6	Algemene taakstelling programma 7	-	-	-	-
Algemeen	2.6.7	Overhead i.r.t. Markiezenhof	172	172	172	172
Algemeen	2.6.8	Taakstelling restformatie	-	-	-	-
		Totaal	**1.604**	**1.604**	**1.604**	**1.604**

2.6.1 Taakstelling Vastgoed

In de raadsvergadering van juni 2025 wordt het vastgoedbeleid behandeld. Wanneer dit vastgoedbeleid is vastgesteld kan de lijst van verhandelbaar vastgoed worden geactualiseerd. Dan is er inzicht in welke panden verkocht kunnen worden en op welke wijze de taakstelling gerealiseerd kan worden. Naast de verkoop van vastgoed kan ook gekeken worden op welke wijze de exploitatiekosten van vastgoed verlaagd kunnen worden waardoor een bijdrage geleverd kan worden aan de taakstelling vastgoed.

2.6.2 Taakstelling Evenementen

In december 2024 heeft uw Raad besloten om vanaf 2025 geen leges meer te heffen op evenementen voor non-profit organisaties. Hierdoor wordt de taakstelling verhoogd met € 18.000. De taakstelling bedroeg € 55.000 en is nu verhoogd naar € 73.000.

Het evenementenbeleid wordt half 2025 door het college vastgesteld. Daarna kunnen de energiekosten worden doorbelast aan de organisatoren van evenementen en wordt de taakstelling gerealiseerd.

2.6.3 Taakstelling BC Sport

De implementatie van de maatregelen die nodig zijn om te komen tot een toekomstbestendig beheermodel voor de buitensportaccommodaties leidt tot een besparing omdat de gemeente minder taken uitvoert of de financiële verantwoordelijkheid voor bepaalde kosten doorlegt naar de sportverenigingen. Dit willen we borgen in huurovereenkomsten. In de eerste vier maanden van 2025 hebben we alle buitensportverenigingen gesproken over de maatregelen. Alle input, kansen en zorgen die de verenigingen gedeeld hebben worden verwerkt en de conceptovereenkomsten worden geconcretiseerd. Het doel is om de huurovereenkomsten begin 2026 ondertekend te hebben en in te laten gaan per juli/ augustus 2026. Het rendement uit verduurzaming wordt nog in 2025 gerealiseerd. De conventionele installaties voor veldverlichting worden deze zomer vervangen door led.

2.6.4 Taakstelling BC CKB

Op 21 november 2024 is de raad geïnformeerd over het besluit om het CKB-traject niet voort te zetten als verzelfstandigingsproject. Daarbij is besloten de taakstelling voor het CKB te handhaven op minimaal €700.000. Momenteel wordt aan een raadsvoorstel gewerkt waarbij:

- cultuureducatieve activiteiten voor kinderen en jongeren tot 21 jaar de kern van het basisaanbod vormen;
- bekeken wordt welke maatschappelijke waarde andere activiteiten, zoals de dienstverlening aan volwassenen, leveren en of deze passend zijn om als CKB aan te blijven bieden;
- de functie leidend is en de huisvesting volgend (mogelijkheden tot optimalisatie);
- er oog is voor de samenhang tussen het aanbod voor jongeren en volwassenen, en voor samenwerking met partners zoals onderwijs en zorg.

In de raadsvergadering van september 2025 wordt een voorstel voorgelegd hoe de taakstelling ingevuld kan worden.

2.6.5 Taakstelling BC Markiezenhof

In de commissievergadering van 8 april is gesproken over de toekomst van het Markiezenhof. Toegezegd is dat voor de raad van juni 2025 een raadsvoorstel wordt aangeboden wat duidelijk maakt wat de voor- en nadelen zijn van wél en van níet verzelfstandigen van het Markiezenhof. Leidend daarbij is de financiële vormgeving van de twee varianten in relatie tot de taakstellingen.

Op het moment dat gekozen is voor wel of niet verzelfstandigen kan de invulling van de taakstelling afgerond worden.

2.6.6 Algemene taakstelling programma 7 (vervalt)

We kiezen er bewust voor om de taakstelling op het sociaal domein in programma 7 te laten vervallen. De taakstelling ging uit van bezuinigingen op het voorliggende veld – terwijl juist daar een belangrijk deel van de oplossing ligt. De gemeenteraad heeft met betrekking tot deze taakstelling eerder al twee keer op de pauzeknop gedrukt. Nu maken we het besluit definitief en komt de taakstelling te vervallen.

2.6.7 Taakstelling Overhead in relatie tot Markiezenhof

De invulling van de taakstelling overhead is afhankelijk van de uitkomsten van de business case Markiezenhof. Zodra hierover is besloten kan over deze taakstelling een besluit genomen worden. Met betrekking tot het CKB is reeds besloten om niet te verzelfstandigen. Daarom is er gekeken om dit deel van de taakstelling structureel in te vullen door actualisatie van bedrijfsvoeringsbudgetten op basis van de jaarrekening 2024 en een aanbestedingsvoordeel (€43.000 vanaf 2025, 1e Concernbericht 2025 en €127.000 vanaf 2026, Beleidskader 2026-2029).

2.6.8 Taakstelling restformatie

Deze taakstelling is bij het 1e Concernbericht 2025 volledig ingevuld.

3 Financiële uitgangspunten Begroting 2026-2029

Voor het opstellen van de Begroting 2026-2029 hanteren wij uitgangspunten. Deze uitgangspunten worden in dit hoofdstuk beschreven. Met het vaststellen van het beleidskader worden deze uitgangspunten definitief.

3.1 Loon en prijsontwikkeling

De Begroting 2026-2029 wordt opgesteld in constante prijzen. Dit betekent dat alle jaren gebaseerd zijn op het prijspeil van 2026, dus ook de jaren 2027 tot en met 2029.

Om de budgetten uit de Begroting 2025 (op prijspeil 2025) om te zetten naar de Begroting 2026 (op prijspeil 2026), worden deze geïndexeerd. Indexeren betekent het aanpassen van budgetten voor loon- en prijsstijgingen. Hiervoor wordt een stelpost opgenomen; tijdens het begrotingsproces wordt beoordeeld welke budgetten daadwerkelijk geïndexeerd moeten worden en welke bedragen vervolgens structureel in de begroting worden verwerkt. Deze werkwijze is ook gehanteerd bij de Begroting 2024.

We hebben als uitgangspunt om voor loon- en prijsontwikkelingen in onze begroting dezelfde indexatie te hanteren als waarmee de algemene uitkering wordt gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkeling. Dit sluit aan bij het advies in de Begrotingscirculaire van de provincie Noord-Brabant.

De compensatie voor loon- en prijsontwikkeling is voor gemeenten in de algemene uitkering is gebaseerd op de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Op basis van de cijfers uit de Voorjaarsnota van het kabinet bedraagt het bbp voor 2026 is 2,7 procent. We stellen daarom voor om de relevante uitgaven- en inkomstenbudgetten te indexeren met 2,7 procent.

Op 17 april 2025 zijn VNG en bonden het eens geworden over de CAO Gemeenten voor de periode 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. De loonkosten in de begroting 2026 worden berekend op basis van deze CAO. Voor 2026 betekent dit dat alle salarissen vanaf 1 januari met € 35 worden verhoogd en een loonstijging van 1,25% vanaf 1 juli 2026.

Voor de indexering van de doordecentralisatievergoeding voor huisvesting van voorgezet onderwijs gaan we uit van de MEV-index. Mocht bij het opstellen van de begroting blijken dat aanpassing van de algemene indexering noodzakelijk is, melden wij dit bij de begroting.

3.2 Lokale belastingen en heffingen

In het Bestuursakkoord is opgenomen dat lokale belastingen en heffingen maximaal met de inflatie mogen stijgen of vanwege kostendekkendheid. Voor de indexering van de lokale lasten wordt de ontwikkeling van het bruto binnenlandsproduct (bbp) gebruikt. Op basis van de cijfers uit de Voorjaarsnota van het kabinet bedraagt het bbp voor 2026 2,7 procent.

3.3 Verbonden partijen

Voor de verbonden partijen worden de bedragen uit de Begroting 2026-2029 van deze organisaties opgenomen in de begroting voor de gemeente Bergen op Zoom. Als de verbonden partijen in hun begroting met lopende prijzen rekening houden (de budgetten worden elk jaar geïndexeerd), dan wordt de bijdrage van de gemeente Bergen op Zoom teruggerekend naar constante prijzen (in alle jaren het prijspeil van 2026).

3.4 Rente

Inmiddels blijkt dat de omvang van de financiering (schuldenlast) lager is dan we hebben ingeschat bij de begroting 2025. Dit betekent dat we, opnieuw, meer kunnen financieren uit eigen middelen. Het gevolg is dat we, per saldo, lagere rentekosten verwachten. We hoeven minder rente te betalen doordat we minder lenen. Hierdoor hoeven we minder rente toe te rekenen aan investeringen.

Op basis van een doorrekening van de renteomslag is het voorstel om de rekenrente, die in 2024 al verlaagd werd van 2,0% naar 1,5%, verder te verlagen naar 1,25 procent. Dit is de rente die we toerekenen aan investeringen. Een verlaging van deze rente levert geen saldomutatie op voor de begroting, omdat het slechts de verdeling betreft van de rentekosten.

Door gewijzigde wetgeving geldt dit percentage vanaf 1 januari 2025 ook voor het grondbedrijf. Voorheen was voor het grondbedrijf een ander percentage van toepassing (gebaseerd op verhouding vreemd vermogen versus eigen vermogen en betaalde rente) dat afweek van het interne rentepercentage.

Bij de tariefberekening van de rioolheffing mag het gemiddelde rentetarief van de vaste geldleningen worden doorberekend. Dit is voor 2026 1,75%.

3.5 Algemene uitkering

In dit beleidskader is de Meicirculaire 2025 niet meegenomen. De gemeenteraad wordt voor de behandeling van het Beleidskader 2026-2029 aanvullend over de effecten van de meicirculaire geïnformeerd via een afzonderlijke brief. We hebben in dit beleidskader een inschatting gemaakt van de gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk. Zie voor een toelichting onderdeel 2.4 (algemeen) en 2.5 (Jeugd).

In de Begroting 2026-2029 worden de effecten uit de Meicirculaire 2025 verwerkt. De Septembercirculaire 2025 verschijnt te laat om op te nemen in de begroting. De gemeenteraad wordt voor de behandeling van de Begroting 2026-2029 over de effecten van de Septembercirculaire 2025 geïnformeerd met een afzonderlijk raadsvoorstel.

3.6 Areaaluitbreiding

De afgelopen 2 jaar is de areaaluitbreiding ongeveer uitgekomen op € 100.000 (exclusief prijsstijgingen). Het bedrag van de areaaluitbreiding dat we jaarlijks opnemen in de begroting wordt dan ook verlaagd van € 250.000 naar € 100.000. Dit is voor de toename van de kosten van onderhoud wegen, openbaar groen, verlichting, en dergelijke, die we hebben door de toename van het openbaar gebied. Deze aanpassing is verwerkt in paragraaf 2.1 actualisatie meerjarenbegroting.

In de begroting 2026 wordt een voorlopig bedrag voor areaaluitbreiding opgenomen. In het 1e Concernbericht 2026 wordt een berekening uitgevoerd welk budget daadwerkelijk nodig is om de openbare ruimte te onderhouden op basis van de omvang van de openbare ruimte per 1 januari. Deze herrekening bevat zowel de toename in areaal als een actualisatie van de prijs voor het onderhoud per 1 januari. Dit laatste gebeurt op basis van landelijke kengetallen. Het verschil tussen het voorlopig opgenomen bedrag van de toename van € 100.000 in de begroting en het berekende bedrag wordt als mutatie in het 1e Concernbericht 2026 opgenomen.

4 Investeringen

In de raadsvergadering van oktober 2024 is de geactualiseerde nota investeren en afschrijven vastgesteld. In deze nota is het uitgangspunt “niet meer investeren dan afschrijven” losgelaten. Door de verbetering van de financiële positie van de gemeente Bergen op Zoom is er ruimte om aan de slag te gaan met het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Wel blijft het noodzakelijk om de voorzichtige lijn met betrekking tot de financiële uitgangspunten voort te zetten. In de nota investeren en afschrijven is nu het uitgangspunt dat gemeentelijke eigendommen minstens sober, degelijk en in elk geval veilig worden onderhouden. Voor de omvang van de investeringsbudgetten die hierbij hoort dient wel:

- de capaciteit aanwezig te zijn om de werken uit te voeren;
- de financiële ruimte om de kapitaallasten te dekken en;
- de financiële kengetallen dienen aan de afgesproken norm te blijven voldoen;
- de netto investeringsquote dient tussen de 0% en 6% te liggen.

In de nota is opgenomen dat de omvang van de investeringsbudgetten voor de komende 4 jaar wordt vastgesteld. De afzonderlijke investeringen worden bij de begroting bepaald.

4.1 Uitvoeringsplan 2026-2029

De investeringsbudgetten voor de jaren 2026 tot en met 2028 zijn geactualiseerd en er is gekeken naar de investeringen voor 2029. Dit levert het volgende beeld op:

Uitvoeringsplan 2026 - 2029				
TOTAAL	2026	2027	2028	2029
Investeringsbudget Begroting 2025				
Bedrijfsvoering/-middelen	657.000	798.000	501.000	
Vastgoed	2.030.000	1.635.000	1.440.000	
Openbare ruimte	7.354.000	7.915.000	8.519.000	
Totaal beschikbare investeringsruimte	**10.041.000**	**10.348.000**	**10.460.000**	**0**
Uitvoeringsplan 2026 - 2029				
Bedrijfsvoering/-middelen	682.000	763.000	482.000	698.000
Vastgoed	2.160.000	2.485.000	2.200.000	2.140.000
Openbare Ruimte	9.992.580	10.078.750	10.571.500	9.118.750
Hogere (-)/lagere (+) investeringsvraag	***-2.793.580***	***-2.978.750***	***-2.793.500***	***-11.956.750***
Investeringsbudget Riolering				
Investeringsbudget Begroting 2025	8.248.000	7.102.000	6.990.000	
Uitvoeringsplan 2026-2029	9.968.000	5.164.000	6.643.000	7.822.000
Hogere (-)/lagere (+) investeringsvraag	**-1.720.000**	**1.938.000**	**347.000**	**-7.822.000**
Investeringsbudget IHP				
Investeringsbudget Begroting 2025	10.212.000	6.033.000	7.074.000	0
Uitvoeringsplan 2026-2029	9.475.000	2.259.000	8.609.000	Nog niet bekend
Hogere (-)/lagere (+) investeringsvraag	**737.000**	**3.774.000**	**-1.535.000**	

Hieronder wordt op de verschillende onderdelen ingegaan.

Bedrijfsvoering/-middelen
Hier zijn nagenoeg geen wijzigingen aangebracht. De bedragen zijn iets geactualiseerd.

Vastgoed
In 2028 was abusievelijk voor 2028 niet het budget opgenomen van € 700.000 voor het verduurzamen van het vastgoed. Dit is echter een jaarlijks budget dat nodig is om aan de klimaatdoelstelling te kunnen voldoen van 55% CO2 reductie in 2030.

Openbare ruimte
De investeringsbudgetten voor openbare ruimte nemen jaarlijks met ruim € 2 miljoen toe. Dit komt enerzijds door het voorstel van de Kademuren Noord- en Zuidzijde haven. Hiervoor is voor de jaren 2026 tot en met 2028 in totaal € 4 miljoen opgenomen conform het raadsvoorstel dat in juni in de raad wordt behandeld. In het Uitvoeringsplan 2025-2028 was hiervoor nog een PM-post opgenomen. Daarnaast is de renovatie van de Steenbergseweg opgenomen. Dit werk is in totaal € 4,3 miljoen en loopt door tot in 2029.

Omdat beide investeringen lang doorlopen (Kademuren tot en met 2028 en Steenbergseweg tot en met 2029) komen de kapitaallasten pas vanaf 2029 voor de kademuren en vanaf 2030 voor de Steenbergseweg in de begroting. We gaan pas afschrijven als de investering is afgesloten.

Riolering
Voor riolering neemt door de verschuiving van kredieten (stamriool en Nieuwe Molenweg) het investeringsvolume in 2026 toe maar neemt het investeringsbudget voor 2027 af. Over het totaal van de jaren 2026 tot en met 2028 neemt het investeringsbudget iets af.
Riolering is een gesloten systeem en het totaal van de kapitaallasten moet gedekt worden uit de rioolheffing. De schommelingen in hoogte van de investeringsbudgetten kunnen opgevangen worden binnen de voorziening riolering en leiden niet tot een hoger tarief rioolheffing.

IHP
De investeringen in de schoolgebouwen zijn in overleg met de schoolbesturen voor de jaren tot en met 2028 geactualiseerd. Er zijn een aantal investeringen doorgeschoven, waardoor er in 2026 en 2027 minder wordt geïnvesteerd. Voor de investeringen voor 2029 wordt eind 2e kwartaal het overleg met de schoolbesturen opgestart en zijn daarom nu nog niet bekend.

Er is bij het 1e Concernbericht 2025 een krediet gevraagd voor de tijdelijke huisvesting basisscholen (€3.500.000). Dit krediet heeft een kortere afschrijvingsduur (6 jaar) dan de bouw of renovatie van een school (40 jaar). Doordat er investeringen doorgeschoven zijn komt het totaal van de kapitaallasten voor het IHP nagenoeg gelijk uit.

4.2 Begroten van kapitaallasten

De hierboven opgenomen investeringsbudgetten voor bedrijfsvoering/-middelen, vastgoed en openbare ruimte dienen als uitgangspunt voor het opstellen van het definitieve Uitvoeringsplan 2026-2029 bij de Begroting 2026. Dan worden ook de afzonderlijke investeringen aangegeven.

Bij de begroting wordt ook gekeken of de financiële ruimte aanwezig is om de kapitaallasten te dekken. Tevens is er dan ook inzicht over de ontwikkeling van de investeringsquote. Bij de begroting stelt de raad het Uitvoeringsplan 2026 definitief vast en neemt zij kennis van de jaren 2027 tot en met 2029.

Als onderdeel van het meer realistisch begroten hebben we ook gekeken naar de raming van de kapitaallasten. De afgelopen 3 jaar was er sprake van onderuitputting op de kapitaallasten (€561.000 in 2024, €590.000 in 2023 en €511.000 in 2022). Deze onderuitputting komt met name doordat investeringen niet altijd in het lopende jaar worden afgesloten. Hierdoor komen de kapitaallasten een jaar later ten laste van de begroting. Dit betreffen enerzijds de investeringen die al liepen vanuit het vorige begrotingsjaar en anderzijds de kredieten die vanuit het lopende uitvoeringsplan beschikbaar worden gesteld. Bij het opstellen van de Begroting 2026 wordt er nog scherper gekeken of lopende kredieten daadwerkelijk in 2025 afgesloten gaan worden.

Er wordt bij de begroting bekeken hoeveel de kapitaallasten lager uitkomen en dit wordt in het hoofdstuk van het Uitvoeringsplan aangegeven.

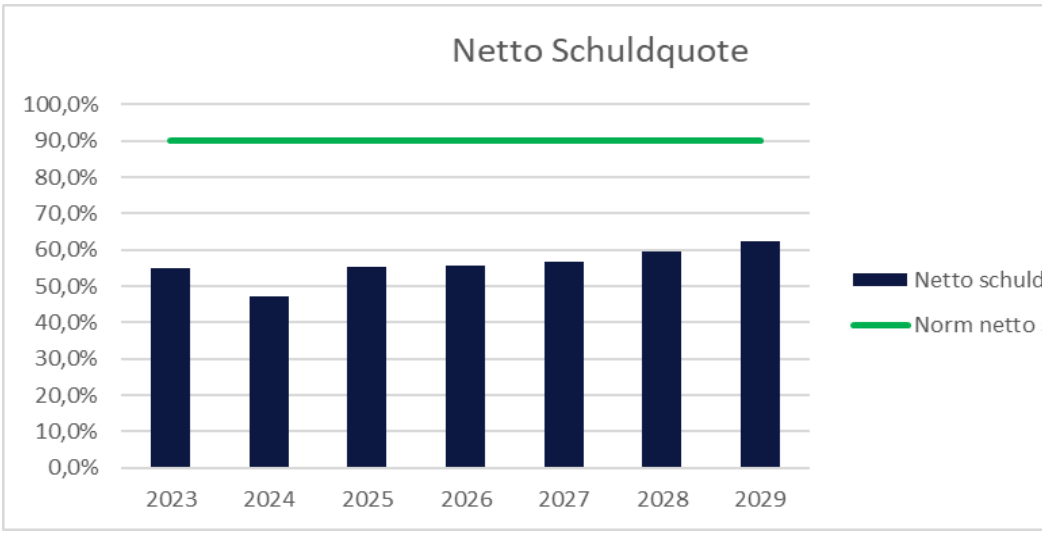
Daarnaast worden de kapitaallasten van de kredieten die opgenomen worden in het Uitvoeringsplan 2026-2029 berekend op werkelijk verwachte einddatum van de investering. Voorheen werden de kapitaallasten berekend op basis van het totale investeringsbudget per jaar, waarbij de kapitaallasten het volgende jaar werden opgenomen.

5 Financiële kengetallen

Het is gebruikelijk in de verschillende P&C documenten de stand van zaken van de kengetallen aan te geven. De uitkomsten van dit beleidskader zijn verwerkt en we lichten de verschillen toe ten opzichte van de uitkomsten van het 1e concernbericht 2025.

5.1 Netto schuldquote

	Bedragen *1 miljoen	R 2023	R 2024	1eCB 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029
A	Netto schulden	€ 166,20	€ 160,70	€ 172,30	€ 173,20	€ 176,80	€ 185,90	€ 194,50
B	Totaal baten begroting	€ 301,90	€ 340,10	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40
	Netto schuldquote (=(A/B)*100%)	**55,1%**	**47,3%**	**55,3%**	**55,6%**	**56,8%**	**59,7%**	**62,5%**

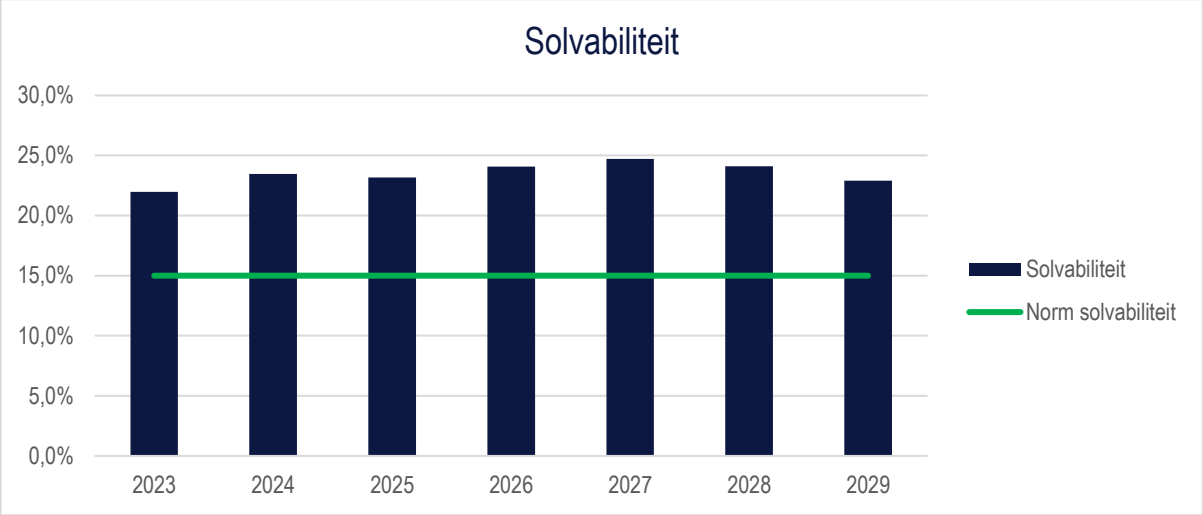
De schuld loopt naar verwachting in 2025 op naar circa €172 miljoen. De voornaamste oorzaak is de investeringen die groter zijn dan de afschrijvingen. Een andere oorzaak van de te verwachten stijging van de schuld betreft de verwachte mutatie op de overige vorderingen en schulden. Bijvoorbeeld reeds ontvangen subsidies die in 2025 besteed worden.

Ook de negatieve geraamde jaarrekeningsaldi van 2028 en 2029 dragen bij aan het oplopen van de schuld. Het valt te verwachten dat deze uiteindelijk lager uitvallen, omdat we ook voor die jaren naar een sluitende begroting toewerken.

Door de lagere negatieve saldi in 2026 en 2027 verbetert dit kengetal ten opzichte van de uitkomst in het 1e concernbericht 2025.

5.2 Solvabiliteit

	Bedragen *1 miljoen	R 2023	R 2024	1eCB 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029
A	Eigen vermogen	€ 75,10	€ 82,70	€ 81,90	€ 85,00	€ 87,40	€ 85,20	€ 80,10
B	Balanstotaal	€ 341,80	€ 351,00	€ 351,00	€ 351,00	€ 351,00	€ 351,00	€ 351,00
	Solvabiliteit (=(A/B)*100%)	**22,0%**	**23,6%**	**23,3%**	**24,2%**	**24,9%**	**24,3%**	**22,8%**

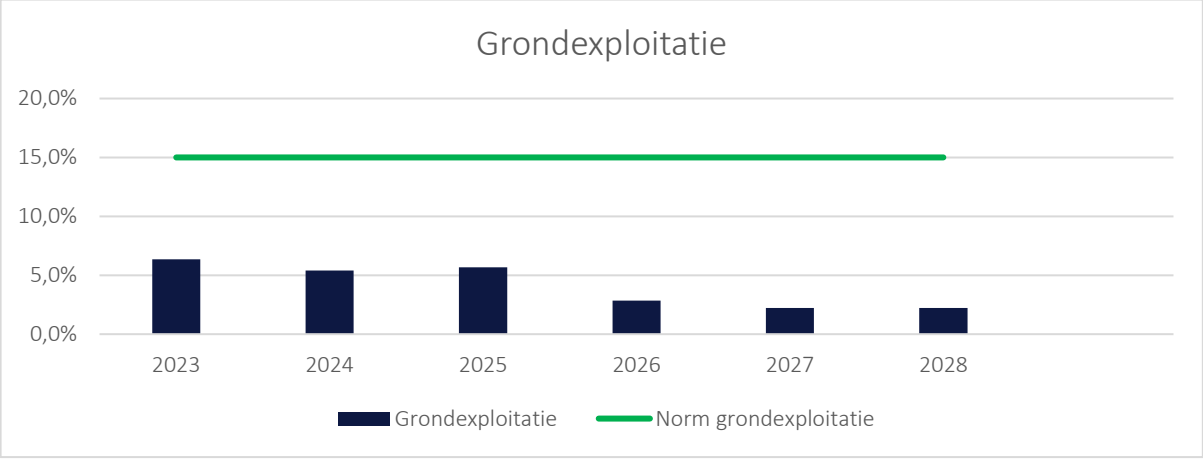

In 2025 wordt een lichte verdere stijging verwacht van dit kengetal. Voornaamste oorzaak is winstnames bij het grondbedrijf. De daling in 2028 en 2029 wordt veroorzaakt door de geraamde negatieve begrotingssaldi waarin de uitkomsten van dit beleidskader zijn verwerkt. Net zoals bij de schuldquote valt ook hier te verwachten dat deze negatieve saldi (vanaf 2028) uiteindelijk positiever uitvallen, omdat in deze berekening nog geen rekening is gehouden met het sluitend maken van de (meerjaren)begroting vanaf 2028.

Door de lagere negatieve saldi in 2026 en 2027 verbetert dit kengetal ten opzichte van de uitkomst in het 1e concernbericht 2025.

5.3 Grondexploitatie

	Bedragen *1 miljoen	R 2023	R 2024	1eCB 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029
A	Totaal van alle bouwgronden (wel of niet in exploitatie)	€ 19,20	€ 18,00	€ 17,70	€ 8,90	€ 6,90	€ 6,90	€ 6,90
B	Totaal baten begroting	€ 301,90	€ 340,10	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40
	Grondexploitatie (=(A/B)*100%)	**6,4%**	**5,4%**	**5,7%**	**2,9%**	**2,2%**	**2,2%**	**2,2%**

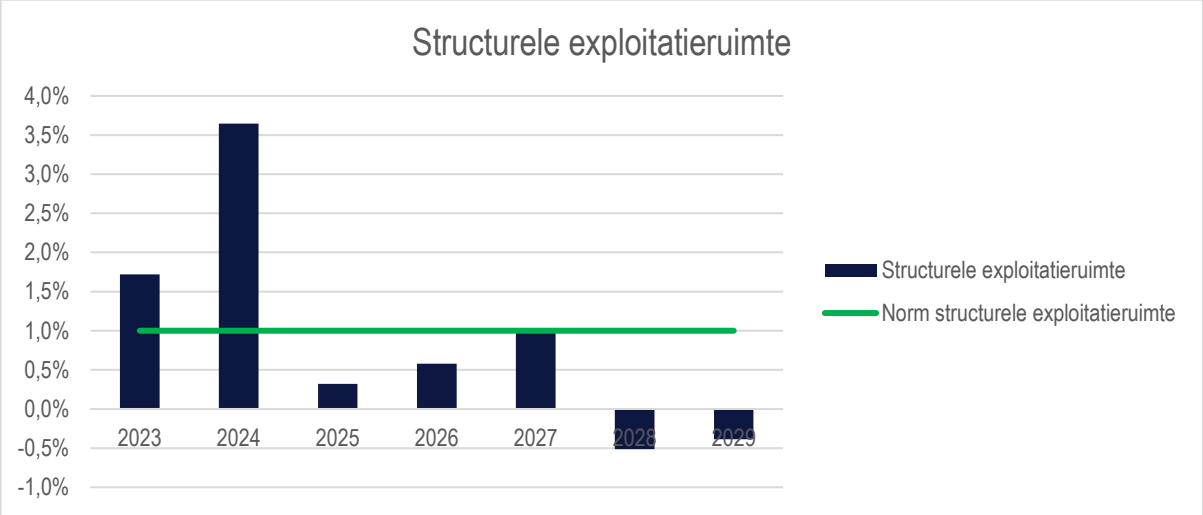

Dit kengetal daalt de komende jaren verder. Hierbij is echter geen rekening gehouden met nieuwe, nog vast te stellen grondexploitaties. Het is dus aannemelijk dat dit percentage oploopt de komende jaren, met name uit de plannen gerelateerd aan de woningbouwversnelling.

Ten opzichte van 1e concernbericht 2025 verandert de uitkomst van dit kengetal niet.

5.4 Structurele exploitatieruimte

	Bedragen *1 miljoen	R 2023	R 2024	1eCB 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029
A	Structurele baten -/- structurele lasten	€ 5,40	€ 12,40	€ 1,00	€ 1,80	€ 3,10	€ -1,60	€ -1,20
B	Totaal baten begroting	€ 314,30	€ 340,10	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40	€ 311,40
	Structurele exploitatieruimte (=(A/B)*100%)	**1,7%**	**3,6%**	**0,3%**	**0,6%**	**1,0%**	**-0,5%**	**-0,4%**

Dit kengetal ontwikkelt zich min of meer in lijn met de solvabiliteit. De voorziene negatieve begrotingssaldi in 2028 en 2029 - als gevolg van de verschoven korting van het Rijk op de algemene uitkering zorgen voor een negatieve ratio.

Door de verbeterde saldi in 2026 en 2027 verbetert dit kengetal ten opzichte van de uitkomst in het 1e concernbericht 2025.

5.5 Belastingcapaciteit

Dit kengetal is niet opnieuw berekend in dit beleidskader. We berekenen deze voor 2025 weer bij de Jaarstukken 2025.

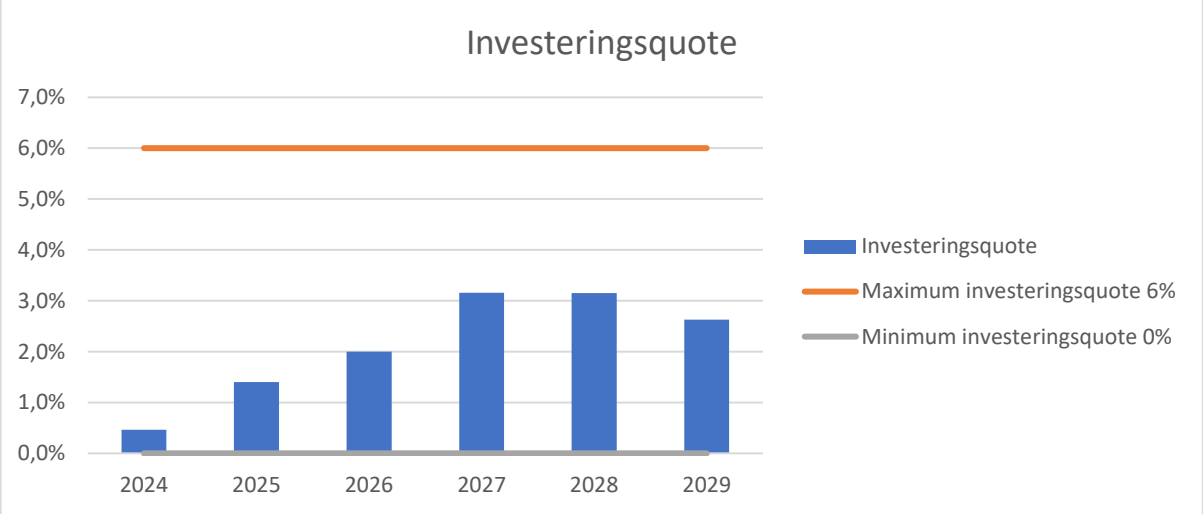
5.6 Investeringsquote

In de nota investeren en activeren is afgesproken dat met ingang van het beleidskader 2026 het kengetal Investeringsquote opgenomen wordt in de diverse P&C documenten.

De investeringsquote is geschikt om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningenniveau. Normaal zijn de uitgaven aan de investeringen hoger dan de afschrijvingslasten, omdat de investeringen door inflatie en stijgende lonen duurder worden. Maar ook doordat door inwonersgroei en economische groei jaarlijks meer en hoogwaardigere publieke investeringen zoals wegen en scholen nodig zijn. De uitkomst van de netto investeringsquote hoort daarom normaal gesproken gematigd positief te zijn. Uitgangspunt is dat de investeringsquote tussen de 0 en 6% dienst te zijn.

De investeringsquote kijkt altijd terug. Het kengetal pakt de toename van de investeringen (gesaldeerd met de afschrijvingen) over de vier voorafgaande jaren en deelt die door 4 keer het begrotingstotaal. Het kengetal pakt dus het gemiddelde van 4 jaar om te grote schokken te voorkomen.

	Bedragen *1 miljoen	R 2024	1eCB 2025	B 2026	B 2027	B 2028	B 2029
A	Mutatie investeringen over voorafgaande 4 jaar	€ 5,7	€ 17,2	€ 24,5	€ 38,7	€ 38,6	€ 32,2
B	Begrotingstotaal * 4	€ 1.226	€ 1.226	€ 1.226	€ 1.226	€ 1.226	€ 1.226
	Investeringsquote (=(A/B)*100%)	**0,5%**	**1,4%**	**2,0%**	**3,2%**	**3,1%**	**2,6%**

De uitkomsten laten zien dat er de afgelopen jaren relatief weinig is geïnvesteerd met een quote van 0,5% in 2024. De komende jaren wordt een stijging verwacht naar een niveau van 2 tot 3%. De nuance die hierbij past is dat er vaak minder geïnvesteerd wordt dan geraamd waardoor dit percentage lager kan uitvallen.

6 Hoofdlijn analyse jaarresultaten 2020-2024

Voor het realiseren van een structureel sluitende begroting vanaf 2026 helpt het om inzicht en begrip te hebben over voorgaande jaren. Daarom kijken we terug naar de jaarrekeningresultaten van afgelopen jaren. Dit doen we om te kijken of zich patronen voordoen, zoals structurele onderuitputting. We maken een analyse die helpend is bij het verbeteren van onze duurzame bedrijfsvoering en een financieel gezonde organisatie. We willen de verantwoording ieder jaar verbeteren en deze analyse is daar een belangrijke stap in.

Een overzicht van de totale afwijkingen tussen begroting en rekening per taakveld over de periode 2020–2024 is opgenomen in de bijlage van dit Beleidskader. De tabel is opgebouwd op basis van de taakveldindeling van 2020, om over de gehele periode een consistente vergelijking mogelijk te maken.

Bij dit overzicht en onderstaande toelichting hoort een belangrijke kanttekening. De jaren 2020 tot en met 2024 zijn op onderdelen soms lastig vergelijkbaar, bijvoorbeeld door de wijziging van programma-indeling, wijziging van de taakveldstructuur en de overstap naar een nieuw financieel systeem sinds 1 januari 2024. Het overzicht geeft wel nieuwe inzichten waarvan we kunnen leren. In het onderstaande lichten wij een aantal opvallende verschillen toe, welke op verschillende P&C-momenten worden verwerkt in het financieel meerjarenbeeld.

Ieder begrotingsjaar kent incidentele en structurele afwijkingen ten opzichte van de begroting. De oorzaken zijn divers. In de periode 2020-2024 hebben onder andere de volgende ontwikkelingen invloed gehad op de financiële resultaten:

- de coronapandemie (2020 tot en met 2022);
- de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne;
- rijksontwikkelingen, zoals mutaties in het Gemeentefonds;
- het Focusakkoord uit 2020 en de daaruit te realiseren taakstellingen.

Veel afwijkingen zijn incidenteel of vertonen zodanige jaarlijkse fluctuatie dat het bepalen van een structureel effect onzeker is. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Gemeentefonds, rentebijstellingen op voorzieningen, Spuk-gerelateerde posten en grondopbrengsten.

Bij de vaststelling van de Begroting 2025 hebben we al structurele effecten uit het 2e Concernbericht 2024 verwerkt. Daarnaast is in het 1e Concernbericht 2025 en dit Beleidskader op meerdere punten geanticipeerd op inzichten uit eerdere jaren. Voorbeelden hiervan zijn:

<u>1e Concernbericht 2025</u>

- extra legesopbrengsten Burgerzaken;
- lagere rentelasten;
- realisatie van de taakstelling op overhead en restformatie door inzet van beschikbare budgetruimte;
- het areaaltekort voor 2025 wordt niet verhoogd;
- structureel hogere opbrengsten (o.a. parkeerbelasting, erfpacht en verhuur);
- hogere doorbelasting van personeelskosten aan anterieure overeenkomsten;
- geen overheveling van budgetten 2024 naar 2025. Als blijkt dat bepaalde activiteiten niet binnen de begroting 2025 kunnen worden opgevangen, wordt dit betrokken bij het 2e Concernbericht.

Beleidskader 2026-2029:

- verwerking van onderbesteding op het BTW-compensatiefonds 2024 (2.1.1);
- rijksbijdrage Spuk Sport (2.1.2);
- verlaging van de jaarlijkse areaaluitbreiding openbaar gebied (2.1.4);
- indicatie bijstelling van kapitaallasten (2.1.5);
- doorbelasting van verzoektaken OMWB aan projecten (2.1.9);
- doorbelasting van personeelslasten aan projecten (2.1.10);
- toepassing van een stelpost voor indexering, waarbij tijdens het begrotingsproces wordt bepaald voor welke budgetten het nodig is om ze te indexeren (4.1).

Deze maatregelen versterken het realiteitsgehalte van het financieel beeld en leveren een bijdrage aan het structureel verbeteren van het begrotingssaldo.

Bijlage Resultaten taakvelden 2020-2024

In onderstaande tabel zijn per taakveld de financiële verschillen weergegeven tussen de vastgestelde begroting en de gerealiseerde lasten en baten volgens de jaarrekening, over de jaren 2020 tot en met 2024. De bedragen zijn uitgedrukt in duizenden euro's (€ x 1.000). Een negatief bedrag duidt op hogere lasten of lagere baten dan begroot; een positief bedrag op lagere lasten of hogere baten dan begroot.

	Jaarrekening 2020	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2024
0.1 Bestuur	4	377	1.486	229	-215
0.2 Burgerzaken	284	153	62	130	413
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-522	60	-175	11	-150
0.4 Overhead	374	481	421	1.310	-593
0.5 Treasury	376	378	475	657	110
0.61 en 0.62 OZB	-423	-478	-133	116	-183
0.63 Parkeerbelasting	363	-322	-83	236	119
0.64 Belastingen overig	-79	-90	-37	-48	11
0.7 Algemene en overige uitkering gemeentefonds	-456	1.457	2.516	4.042	-1.556
0.8 Overige baten en lasten	-112	463	-98	-1.041	2.070
0.10 mutaties reserves	-6.546	-3.258	-2.573	-8.117	-136
1.1 Crisisbeeersing en brandweer	129	53	186	23	218
1.2 Openbare orde en veiligheid	344	201	79	295	226
2.1 Verkeer en vervoer	323	782	922	-1.755	-16.268
2.2 Parkeren	-94	-168	23	31	17
2.4 Economische havens en waterwegen	7	-46	-86	76	-38
2.5 Openbaar vervoer	35	27	15	35	10
3.1 Economische ontwikkeling	-32	192	248	136	786
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.495	2.407	-32	789	824
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	14	-43	-8	-14	36
3.4 Economische promotie	154	-2	-92	-36	192
4.1 Openbaar basisonderwijs	6	-34	-7	-130	-138
4.2 Onderwijshuisvesting	-281	-10	50	-277	-85
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	138	256	339	-25	53
5.1 Sportbeleid en activering	-39	396	119	260	33
5.2 Sportaccommodaties	161	-421	149	161	-107
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	890	2.402	-465	564	322
5.4 Musea	37	243	-294	-360	218
5.5 Cultureel erfgoed	-74	-20	-53	213	-144
5.6 Media	20	1	-	24	13
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-37	477	-19	1.347	766
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	618	752	3.711	2.616	607
6.2 Wijkteams / toegang en eerstelijnsvoorzieningen	187	294	-1.339	-1.876	-66
6.3 Inkomensregelingen	2.063	1.948	1.153	-625	-349
6.4 Begeleide participatie / WSW en beschut werk	159	-261	-	1	-0
6.5 Arbeidsparticipatie	369	1.070	582	350	-136
6.6 Maatwerkvoorziening (Wmo)	232	370	-391	-418	-468
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ / Wmo	624	96	263	116	1.822
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- / Jeugdhulp	-187	1.903	3	-1.045	-2.536
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+ / Wmo	146	360	-99	693	3.833
6.82 Ge-escaleerde zorg 18- / Jeugdbescherming	934	13	-36	290	457
7.1 Volksgezondheid	-2	21	204	688	-158
7.2 Riolering	-63	-15	-497	-722	92
7.3 Afval	39	1	44	420	64
7.4 Milieubeheer	359	435	311	633	433
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	20	32	31	-32	-1
8.1 Ruimtelijke ordening	-72	56	-289	159	239
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.866	1.321	-436	1.519	-401
8.3 Wonen en bouwen	520	708	4.118	538	1.650
0.11 Resultaat van baten en lasten (= begroot resultaat)	-7.478	-2.204	14.852	3.121	3.913
Resultaat van baten en lasten (= jaarrekening)	**-209**	**12.814**	**25.121**	**5.306**	**-4.181**